

Верховна Рада України

Комітет Верховної Ради України з питань охорони здоров'я розглянув на своєму засіданні проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (щодо порядку обігу підконтрольних речовин) (реєстр. № 4533), поданий народними депутатами України Мусієм О.С., Яринічем К.В., Розенблатом Б.С., Кириченком О.М., Споришем І.Д., Мельничуком І.І. (протокол від 6 жовтня 2016 р. № 50).

Метою законопроекту, як зазначено у пояснювальній записці, є:

приведення Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» у відповідність до законів України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності», «Про адміністративні послуги», «Про ліцензування видів господарської діяльності»;

вирішення проблемних питань щодо діяльності з використання, зберігання, перевезення, придбання, ввезення на територію України, вивезення з території України, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у військових частинах, з'єднаннях, у яких проходять службу військовослужбовці або особи начальницького і рядового складу, державних аварійно-рятувальних службах;

розширення сфери культивування та переробки рослин маку і конопель;

упорядкування діяльності з використання, зберігання, перевезення, придбання, знищення прекурсорів у науково-дослідних установах і загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах.

Зокрема законопроектом пропонується:

На законодавчому рівні визначити орган, який буде уповноважений надавати висновки щодо належності речовин чи рослин до аналогів наркотичних засобів, психотропних речовин. Сьогодні це питання не врегульовано. Змінами до статті 1 Закону «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» пропонується зобов'язати Кабінет Міністрів України визначити порядок підготовки та надання таких висновків та уповноважити центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, відбирати зразки речовин чи рослин для проведення відповідних досліджень, готувати висновки за результатами їх проведення про їх

належність (чи неналежність) до наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів, а також вести відповідний реєстр аналогів наркотичних засобів та психотропних речовин.

Змінами, які пропонується внести до статті 2 Закону «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» пропонується змінити порядок формування Переліків наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а саме список рослин (список № 3 таблиці I), що містять наркотичні засоби чи психотропні речовини, перенести із таблиці I (перелік наркотичних засобів та психотропних речовин обіг в Україні яких заборонено) в таблицю II (перелік наркотичних засобів та психотропних речовин обіг яких в Україні обмежено), оскільки обіг вказаних у списку № 3 рослин не заборонений, а обмежений. Ці зміни у формуванні переліків наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів обумовлюють й зміни до статті 7.

Із Закону «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» виключаються загальні норми, що містяться в Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності», зокрема визначення термінів «ліцензія», «ліцензійні умови», порядок видачі ліцензії, терміни розгляду заяв та видачі ліцензій тощо. Натомість у законопроекті пропонується застосовувати посилання до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Враховуючи, що Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» визначено, що культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку, - підлягає ліцензуванню з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори", запропонованими законопроектом змінами передбачено визначити особливості ліцензування цих видів діяльності, а саме:

запроваджується обов'язкова перевірка органом ліцензування матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання перед видачою ліцензії;

скасовується дозвіл МВС на використання приміщень для обігу підконтрольних речовин.

При цьому варто звернути увагу на те, що Конвенція ООН про наркотичні засоби 1961 року та Конвенція про психотропні речовини 1971 року вимагають від країн контролювати усі приміщення, де здійснюється діяльність з обігу підконтрольних речовин, але не визначають ані органу, який повинен здійснювати контроль, ані способу, у який слід здійснювати такий контроль.

В Україні на сьогодні такий контроль здійснює МВС шляхом обстеження приміщень і видачі окремого дозволу на використання приміщень, який потім подається органу ліцензування, як окремий документ для видачі ліцензії. В той же час надання такого дозволу МВС не відповідає вимогам законів України

«Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності».

Законопроектом пропонується зазначений контроль покласти на орган ліцензування, який має здійснювати перевірку матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання перед видачою ліцензії. Такий підхід не суперечить вимогам вищезазначених міжнародних конвенцій та є цілком обґрунтованим, оскільки, вимоги до матеріально-технічної бази встановлюються ліцензійними умовами провадження господарської діяльності. Крім того, перевірка відповідності матеріально-технічної бази заявника вимогам ліцензійних умов органом ліцензування перед видачою ліцензії спростить процедуру ліцензування, зменшить кількість документів, необхідних для одержання ліцензії, усуне штучні бар'єри при запровадженні виду господарювання, забезпечить дієвий контроль за відповідністю наявної матеріально-технічної бази для провадження певного виду діяльності, наявністю умов для забезпечення обліку та схоронності наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Новелою законопроекту є пропозиція щодо звільнення від ліцензування закладів освіти, які у своїй діяльності використовують прекурсори списку № 2 таблиці IV Переліку (сірчана, соляна кислоти, ацетон, толуол тощо). Однак залишається неврегульованим питання відпуску освітнім закладам цих хімічних реактивів без ліцензії, оскільки згідно вимог законодавства відпускати прекурсори дозволено лише суб'єктам господарювання, у яких є відповідна ліцензія.

Крім того законопроектом розширюються можливості для культивування рослин, що містять наркотичні засоби та психотропні речовини, а саме запропоновано:

не квотувати культивування рослин, що містять менші кількості підконтрольних речовин ніж гранично допустимі норм;

дозволити культивувати рослини з будь-яким вмістом наркотичного засобу або психотропної речовини для наукових цілей;

дозволити культивувати рослини з будь-яким вмістом наркотичного засобу або психотропної речовини для розроблення, виробництва, виготовлення наркотичних засобів і психотропних речовин для медичних цілей.

Запропоновані новації потребують достатнього обґрунтування.

На сьогодні в Україні відсутній виробник, який переробляє рослинну сировину, виготовляючи з неї наркотичні засоби чи психотропні речовини. Тому незрозуміло, яким чином може бути використана рослинна сировина, вирощена для медичних цілей. Окрім того, зняття вимог щодо квотування вирощування маку із сортів зі зниженим вмістом опіатів та конопель для технічних цілей у поєднанні із відсутністю вітчизняних виробників, що переробляють рослинну сировину, значно підвищить ризики витоку наркотичних засобів і психотропних речовин у незаконний обіг.

Законопроектом також пропонується звільнити від ліцензування діяльність з обігу наркотичних та психотропних лікарських засобів у військових частинах, з'єднаннях, в яких проходять службу військовослужбовці або особи начальницького і рядового складу, державних аварійно-рятувальних службах. Порядок здійснення такої діяльності буде визначити Кабінет Міністрів України. Підтримуючи в цілому зазначену законодавчу пропозицію, слід зазначити, що редакція статті 20 потребує техніко-юридичного опрацювання, оскільки військові частини та з'єднання не є окремими юридичними особами і власниками ліцензії (*ліцензію отримує орган, якому вони підпорядковані*).

Варто також відзначити те, що законопроектом пропонується врегулювати питання ввезення наркотичних і психотропних лікарських засобів особами, які виїжджають в Україну. Сьогодні питання врегульоване лише для транзитних осіб і це є реальною перепорою для тих осіб, які лише заїжджають чи виїжджають.

Окремо виписаний порядок ввезення та вивезення підконтрольних речовин на територію України. Сьогодні цей порядок врегульований постановою Кабінету Міністрів України. Враховуючи те, що дозвіл на ввезення чи вивезення є дозвільним документом, відповідно до законодавства уся процедура його видачі повинна бути визначена законом. Видача дозволу на ввезення-вивезення є платною і законопроектом пропонується визначити таку саму плату, яка існує сьогодні і визначена постановою Уряду. Тобто 1 відсоток від вартості кожної партії, що ввозиться, 2 відсотки від вартості партії, що вивозиться та 0,5 відсотка для транзиту. Плата вноситься до Державного бюджету України. Разом з тим законопроектом пропонується не справляти плати з гуманітарної допомоги.

Для отримання дозволу на ввезення, вивезення, транзиту підконтрольних речовин, у тому числі в якості гуманітарної допомоги, пропонується визначити перелік документів, який необхідно подати (для кожного випадку визначено окремий перелік), що сприятиме прозорості процедури видачі дозволів. Однак залишається незрозумілим порядок видачі дозволу на ввезення\вивезення лікарських засобів, які ще не вироблені.

Окремо слід звернути увагу на необхідність доопрацювання законопроекту в частині визначення повноважень органів виконавчої влади щодо затвердження нормативно-правових актів різного рівня чи внесення відповідних пропозицій (зміни до статей 8, 14, 15, 24 тощо).

Комітет з питань запобігання і протидії корупції у своєму висновку до законопроекту зазначає, що у проекті акта не виявлено корупціогенних факторів – проект акта відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило низку зауважень до законопроекту та рекомендує повернути його суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

На думку Комітету, наявні зауваження можуть бути усунуті при доопрацюванні законопроекту до другого читання.

Враховуючи викладене, Комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду законопроекту про внесення

змін до Закону України “Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори” (щодо порядку обігу підконтрольних речовин) (реєстр. № 4533) поданого народними депутатами України Мусієм О.С., Яринічем К.В., Розенблатом Б.С., Кириченком О.М., Споришем І.Д., Мельничуком І.І. у першому читанні прийняти за основу.

Співдоповідачем із зазначеного питання при розгляді його на пленарному засіданні Верховної Ради України пропонується визначити – Голову Комітету Богомолець О.В.

Додаток: на 11 арк.

Голова Комітету

О.В. Богомолець